

LJUDJE V NOVEM VĚKU

Najprej snov preberi v učbeniku, na strani 54 in 55.

Za boljše razumevanje si lahko snov pogledaš tudi na e-prosojnicah, ki so pripete na šolski spletni strani.

Snov je še enkrat povzeta tu:

Novi vek se začne leta 1492, ko Krištof Kolumb odkrije Ameriko in traja do leta 1900.

PRELOMNI DOGODKI V NOVEM VĚKU

Novi vek pomeni v zgodovini človeštva veliko prelomnico. Zgodilo se je veliko dogodkov, ki so spremenili Evropo in pogled Evropejcev na svet:

- ♥ Evropski pomorščaki so odkrili **pomorsko pot v Indijo** (Vasco da Gama) in pripluli v **Ameriko** (Krištof Kolumb). Tamkajšnje prebivalce so poimenovali Indijanci. Z domačini so večinoma ravnali grdo ter jih izkoriščali za delo na poljih in v rudnikih. Z odkritjem Amerike je prišlo do izmenjavanja pridelkov med Evropo in Ameriko.
- ♥ V Evropi so izumili **tiskanje** (širjenje knjig, razvoj branja, pisanja).
- ♥ **Napredek v znanju** (o človeškem telesu, o gibanju Zemlje, matematiki...) – Galileo Galilei je ugotovil, da Zemlja kroži okrog Sonca.
- ♥ Nastala je nova gospodarska dejavnost – **industrija**.
- ♥ **Kmetje** so se začeli **upirati plemičem**, saj so bili nezadovoljni s svojim položajem.
- ♥ V Evropi se širi **nova vera – protestantizem**.

TURŠKI VPADI NA SLOVENSKO OZEMLJE

Turška država je v tistem času segala vse do današnje Hrvaške. Turki so pogosto vpadali na naše ozemlje in plenili po vaseh. Zajeli so tudi veliko prebivalcev – odrasle so imeli za **sužnje**, dečke pa so izurili za **vojake**. Veliko ljudi so pobili.

Ljudje so se pred turškimi vpadi branili tako, da so gradili **mestna in grajska obzidja**, kmetje so se **skrivali po cerkvah in taborih**. Na prihod Turkov so se opozarjali s **prižiganjem kresov**.

ŠE NEKAJ ZANIMIVOSTI IZ DOMAČEGA KRAJA:

O turških vpadih pričajo tudi ohranjeni deli tabora v Cerknici. Ta obrambni tabor je eden izmed najbolj ohranjenih kulturnih spomenikov v Sloveniji. Tudi cerkev Marijinega rojstva v Cerknici je bila v času turških vpadov požgana, zato so jo kasneje ponovno zgradili.

KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM OZEMLJU

Kmetje so postajali čedalje bolj nezadovoljni. Bili so prizadeti od turških vpadov, plemičem so morali dajati čedalje višje dajatve (del pridelka), plemiči pa so do njih imeli zelo slab odnos. Zato so se pričeli plemičem upirati – napadali so gradove in se spopadali s plemiško vojsko. Kmečki upori so bili neuspešni, saj so bili kmetje slabo oboroženi in neenotni. Na slovenskem ozemlju je bilo pet velikih uporov. Plemiči so se jim potem maščevali.

PRVE TISKANE KNJIGE V SLOVENŠČINI

Krščanska vera se je razdelila. Del vernikov je ostal zvest katoliški veri, drugi del pa je sprejel novo vero – protestantizem. Obdobju, ko se je širila protestantska vera, rečemo tudi reformacija.

Med najbolj znanimi slovenskimi protestanti sta bila Primož Trubar in Jurij Dalmatin. Novo vero so želeli širiti s knjigami v materinem jeziku, zato so bile v času reformacije natisnjene prve slovenske knjige.

Primož Trubar je napisal Abecednik in Katekizem,

Jurij Dalmatin pa je prevedel Sveto pismo v slovenski jezik.

V zvezek za družbo oblikuj miselni vzorec o NOVEM VEKU.

